Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 340 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1885 (Ն. Տ.) 3 ՄԱՐՏ 1885 16 ՁԷՄԱԶԻԻԻ, ԷՎՎԷԼ 1302

40 ՓԱՐԱ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տասնեակման տողը մէկ անգամի համար 3 գուրուշ՝ երկու ան գամի համար 2 գուրուշ է. տեղի ունեցածներու համար գնա կարկուտիւն կրկնայ։

Օրագրոյս փոխադրեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Ռեա Թէրճիւմէսի Ալ Էհլիյէ» օրագրի

ԹԻՒԱԳՐԱՏՈՒՆ. Գալաթիա, Նօրտոսուենկեան խան։

Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիս։

{كلوادا} خانندە نوردونكيان دەغلطە دەعليە

غزته ادارەسى دىر

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY, Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մէկ Տարուայ համար Տարեկան գնահատուած.....200
» » Վեցամսեայ » » 100
» » Երեքամսեայ » » 50
Գաւառաց համար և տեղական թղթա տարով տուրքով » » 240
Գաւառաց համար և տեղական թղթա տարով վեցամսեայ » » 120
Օտար տարիքներ համար Տարեկան Ֆրանք 56
» » Վեցամսեայ » 28
Գումար դրուած դրամագլուխ համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան դրկուած ձեռագիր և նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴՐՈՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ծառամբ, Բարաքէօյ, Տէյիրմէն խան։

Կ. ՊՈԼԻՍ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿՈՅ ՄԱՐՏԱԶԱՆԳԱԿՆԵՐ ԳԱՂՈՒՈՒՄ

ԱՆԴԼԻԱ

ՊԱՐՍԱԻՈՆՆԱՅ ԴՈՒԻՆ ԵՒ Գ. ԿԼԱՏՍԹՈՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Երբեմն թղթաթերով առնուած լրագիրք կը պարունակեն Գ. Կլատսթոնի Նախարարութեան դէմ առաջարկուած պարսաւանաց քուէին վիճաբանութեան առաջին մասն։ Այս վիճաբանութեան վրայ կրնանք խօսիլ վերաբերութեամբ միայն Գ. Կլատսթոնի Նախարարութեան վիճակին իբր ընդդիմադրաց հանգէպ, եթէ Լորտ Ռիբոնթրիպի պէս յանդուգն և հանճարեղ դէմք մ'ունենային Պահպանողականք, դիւրու կրնային օգուտ քաղել երկրին մէջ տիրող դժգոհութենէն, և տապալել Նախարարութիւնը։ Բայց Սըր Ստաֆորտ Նորթքոթի փառաւոր Նուիրեալն նոյն իսկ Պահպանողականք դժգոհ Ձեռքած են։ Թայմս, որ այս պարագային խնդրոյ մէջ խստիւ կը դատապարտէ Նախարարութեան ընթացքը, միւս կողմէ կը խղճայ Սըր Ս Նորթքոթի Թոռ և տկար ընթացքին վրայ, որ ձեռնած է լաւ դասի մը։ Լորտ Սալիսպըրի պարսաւանաց քուէին վրայ վիճաբանութեան միջոցին յայտարարած է Պահպանողականաց դումարման մը մէջ թէ, ո՛րչափ ևս ծանր լինի գործոց վիճակն, ընդդիմադիր կուսակցութեան պետերը պատրաստ են դործոց գլուխն անցնիլ եթէ Նախարարութիւնն իյնայ։ Լորտ Սալիսպըրի աւելի ճարտար է աւելի սրատես ընդդիմադիր մ'է քան զԸրը Ս. Նորթքոթ։ սակայն բացարձակապէս սեր չէ պահպանողական կուսակցութեան։ Մինչ Ազատականք միակ վտահելի Պետ մ'ունենալու բարերախտութիւնը կը վայելեն, Պահպանողականք կը հետեւին երկու Պետերու, որք եթէ ոչ գաղափարներ, բայց բնութեամբ և ընթացքով տարբեր մարդիկ են։ Ըստ Ս. Նորթքոթ, ի պատասխանութիւն իւր առաջարկութեան արտասանած երկար բանախօսութեան մէջ, նախարարական վարանոտ, անորոշ և յարափոփոխ աշխարհավարութեան վամպերը ցոյց և կառավարութեան վրայ այլ ևս վստահութիւն դնելու անհնարութիւնն յայտնած է. բայց Պահպանողականաց կողմէ որոշ աշխարհավարութիւն մը չէ յայտնած։ — Պ. Ճօն Մառլի, իւրմնց Արմատական Ազատականաց, բարեփոխում մ'առաջարկած է, չուտով խաղաղութիւն կնքել և ատոր համար անգլ. զօրաց արդի թիւնամին հետ բանակցութեանց մտնել և զօրքերն ետ քաշել փաստարանելով — Պ. Կլատսթոն պերճ բանախօսու-

Գարսաւանաց վիճաբանութեան ընթացքին մէջ երեւցաւ թէ կարծեաց երկու տարբեր հոսանքներ կային ազատական կուսակցութեան մէջ իսկ։ մին էր Պ. Կոշընի կարծիքը, նախարարական աշխարհավարութիւնը չհաւնելու մասին, միւսն էր Պ. Ճօն Մառլիի կարծիքը, նախարարական աշխարհավարութիւնը ուժեղացնելու համար։ —Բնէ արկութեան արդիւնքն ալ, որ երեկ ծանուցինք, ճիշդ մէկ պատկերն է իրաց վիճակին։ Պահպանողականք քիչ մնաց որ յաղթանակ տանէին, բայց չեն յաղթած. դի Լորտ Ռիքոնֆիլտ մը չէր Սըր Նորթքոթ։ Ազատականք քիչ մնաց որ յաղթուէին, բայց այս անգամ եւս պրծած են. դի իրենց մէկ իսկ բաժանեալ էին, բայց միւս կողմէ Պ. Կլատսթոնի պէս վստահելի և անդրդիռ կեանք վարելու ճոխութեան մէջ, և թէ պէտք է որ հոլերն քան կարի հաւասարապէս բաժնուած լինին Գարաւաղցւոց մէջ։ Այս հրամանադրոյ գործադրութիւն սկսած է Նիքոլիի գաւառին մէջ։ —Դաստաղ Եւրոպիոյ Ընկերվարականներն իգէպոն արդէն իգործ դրած պէտք է համարուի։

* * *

ԿՈՐՑՈՆ. Լէնտն, 25 փետր. Լոնտոնի Լորտ Քաղաքապետին նախաձեռնութեամբ, հանգանակութիւն մը բացուցաւ, որոյ արդիւնքը պիտի գործածուի ազգային յիշատակարան մը կանգնելու յանուն Կորտոն զօրավարի, գնատահար սպանեալ մահուամբ նոյն քաղաքի մէջ զոր տարի մը պաշտպանեց քաջաբար։

(Մ. Օբսերվըր)

* * *

ՔՈՆԴՈՆ. Պերլէն, 24 փետր. Ա.փրիկեան Դեսպանախորհրդոյ երեկի ամբողջական դումարման մէն մէկ, քարտուղար Պ. Պոլ կարդաց նամակ մը Քոնկոյի Ընկերակցութենէն ուղղեալ առ Պիզմարք իշխան, զեկուցանող թէ Դեսպանախորհրդոյ մէջ ներկայացեալ Տէրութեանց գրեթէ ամէնքն ալ ճանչած և հաստատած են Ընկերակցութեան դրութիւնն և իրաւունքները։ Դեսպանախորհրդոյն Իշխան Նախագահն յանուն գերմանական Կայսերական կառավարութեան ողջունելով այս բարեբաստիկ իրողութիւն, յերմ համակրանք յայտնեց Պելճիոյ Լէոպոլտ Թագաւորին համար, որ ակիզբն իւ վեր պաշտպան կանգնած էր Քոնկոյի Ընկերակցութեան, նեմեմատ և բարոյապէս օժանդակելով նոցա պահպանման և զարգացման։ Դեսպանախորհրդոյ անդամք միահամուռ յայտարարեցին թէ կը ձայնակցին Լէոպոլտ Թագաւորին նկատմամբ Պիզմարք իշխանին արտայայտած համակրութեան ոգւոյն։ Նիքոլիա արտաքին գործոց նախարար Պ. Մանչինի յայտարարած է երեսփոխանաց թէ ինք իսկ պիտի ներկայանայ Բեռլին Նոյեմբերի 26ին Քոնկոյի Ընկերակցութեան դէմ ուղղուած առաջարկին վրայ։ Տէր, Տէրէ՞ն, Տէրէ՞ն յեղյեղելով անդադար։ Աւելի ճամրդ բան մը չէր կրնար դանել իւր բառարքին մէջ։ Կ'երթար, կուգար, չզենուին կայմերը կը դնէր, անեղր ծովուն համր հորիզոնը կը հարցաքննէր։ Վերջապէս դարձաւ եկաւ Լորտ Կլէնարվոնի քով։

—Եւ այս Տէրէ՞ն կ'երթա՞յ... ըսաւ։

—Ամերիկա, Պ. Բանանէլ։

—Եւ ճամբաորդէ՞ս։

—Ի Գանաբսիան։

—Շերմ, Շերմ, զոհեց տարաբախտ աչխարհագիրն։ Եւ Հնդկաստանի պաշտօ՞նս։ Բայց ի՞նչ պիտի ընեն դեղձանիկ յանձնարարին նախագահ Պ. Քամբրճիճ, Պ. տ'Ավ զաք, Պ. Բորթ տանկէր, և Պ. Վիլիէրս որ Սէյն-Մարթէ՞ն։ Ի՜նչ երեսով պիտի ներկայանամ ընկերութեան նիստերուն։

—Օ՜ն, պարո՛ն Բանանէլ, պատասխանեց Կլէնարվոն, մի՛ յուսահատիր։ Ամէն բան կրնայ կարդադրել։ միայն քիչ մ'աւշ պիտի ունաք, և այդ ալ այնչափ մեծ կարեւորութիւն մը չունի։ Եարու-Զանկայզ-Զու կրնայ միշտ սպասել ձեզ Թիպէթի լերանց մէջ։ Ինչ օրէն Մառէրտ պիտի հանդիպիք, հոն կրնաք նաեւ մը դանել որ զձեզ յետոյտա վերադարձնէ։

—Ընդհակառակ եմ, միլ'որտ, համակերպիլ պէտք է։ Բայց «աւասիկ սրատեսիր արկած մը» պիտի ըսեն, և այս ձախողանք ինձ միայն կը պատահին։ Եւ Սուէյցի մէջ վաքսած խոյնկը։

—Այդ Էյսի մասին կը յորդորեմ զձեզ որ առ այժմ մոռնաք զայն։

Գարսաւանաց վիճաբանութեան ընթացքին մէջ երեւցաւ թէ կարծեաց երկու տարբեր հոսանքներ կային ազատական կուսակցութեան մէջ իսկ։ մին էր Պ. Կոշընի կարծիքը, նախարարական աշխարհավարութիւնը չհաւնելու մասին, միւսն էր Պ. Ճօն Մառլիի կարծիքը, նախարարական աշխարհավարութիւնը ուժեղացնելու համար։ —Բնէ արկութեան արդիւնքն ալ, որ երեկ ծանուցինք, ճիշդ մէկ պատկերն է իրաց վիճակին։ Պահպանողականք քիչ մնաց որ յաղթանակ տանէին, բայց չեն յաղթած. դի Լորտ Ռիքոնֆիլտ մը չէր Սըր Նորթքոթ։ Ազատականք քիչ մնաց որ յաղթուէին, բայց այս անգամ եւս պրծած են. դի իրենց մէկ իսկ բաժանեալ էին, բայց միւս կողմէ Պ. Կլատսթոնի պէս վստահելի և անդրդիռ կեանք վարելու ճոխութեան մէջ, և թէ պէտք է որ հոլերն քան կարի հաւասարապէս բաժնուած լինին Գարաւաղցւոց մէջ։ Այս հրամանադրոյ գործադրութիւն սկսած է Նիքոլիի գաւառին մէջ։ —Դաստաղ Եւրոպիոյ Ընկերվարականներն իգէպոն արդէն իգործ դրած պէտք է համարուի։

* * *

ԱՐԱԲԻԱ. Եւրոպական հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ Եէմէնի կուսակալ Էյյուպ փաշա Կ. Պոլսէ նոր զօրաց առաքումը ինդրել հարկ դատած է, Շէյխ–Իսմէն անուն Շէյխին ինչ ինչ չարժառիներ արգիլելու նպատակաւ։

ԶԱՆԶԻԲԱՐ. Զանզիպարի Սուլթանն անգլիացի ուղեւորի մը միջոցաւ հրատարակել տուած է Թայմսի մէջ թէ անկիմ է լրագրաց ոմանց այն լուրը թէ Զանզիպարի Սուլթանը գերմանական կառավարութենէն ինդրեր է հաստատել իւր հովանաւորութիւն ի վերայ Զանզիպարի։

* * *

ԻՏԱԼԻԱ. Արտարքին գործոց Նախարար Պ. Մ'անչինի յայտարարած է երեսփոխանաց թէ ինք իսկ պիտի ներկայանայ Բեռլին Նոյեմբերի 26ին Քոնկոյի Ընկերակցութեան դէմ ուղղուած առաջարկին վրայ։ Տէր, Տէրէ՞ն, Տէրէ՞ն յեղյեղելով անդադար։ Աւելի ճամրդ բան մը չէր կրնար դանել իւր բառարքին մէջ։ Կ'երթար, կուգար, չզենուին կայմերը կը դնէր, անեղր ծովուն համր հորիզոնը կը հարցաքննէր։ Վերջապէս դարձաւ եկաւ Լորտ Կլէնարվոնի քով։

—Եւ այս Տէրէ՞ն կ'երթա՞յ... ըսաւ։

—Ամերիկա, Պ. Բանանէլ։

—Եւ ճամբաորդէ՞ս։

—Ի Գանաբսիան։

—Շերմ, Շերմ, զոհեց տարաբախտ աչխարհագիրն։ Եւ Հնդկաստանի պաշտօ՞նս։ Բայց ի՞նչ պիտի ընեն դեղձանիկ յանձնարարին նախագահ Պ. Քամբրճիճ, Պ. տ'Ավ զաք, Պ. Բորթ տանկէր, և Պ. Վիլիէրս որ Սէյն-Մարթէ՞ն։ Ի՜նչ երեսով պիտի ներկայանամ ընկերութեան նիստերուն։

—Օ՜ն, պարո՛ն Բանանէլ, պատասխանեց Կլէնարվոն, մի՛ յուսահատիր։ Ամէն բան կրնայ կարդադրել։ միայն քիչ մ'աւշ պիտի ունաք, և այդ ալ այնչափ մեծ կարեւորութիւն մը չունի։ Եարու-Զանկայզ-Զու կրնայ միշտ սպասել ձեզ Թիպէթի լերանց մէջ։ Ինչ օրէն Մառէրտ պիտի հանդիպիք, հոն կրնաք նաեւ մը դանել որ զձեզ յետոյտա վերադարձնէ։

—Ընդհակառակ եմ, միլ'որտ, համակերպիլ պէտք է։ Բայց «աւասիկ սրատեսիր արկած մը» պիտի ըսեն, և այս ձախողանք ինձ միայն կը պատահին։ Եւ Սուէյցի մէջ վաքսած խոյնկը։

—Այդ Էյսի մասին կը յորդորեմ զձեզ որ առ այժմ մոռնաք զայն։

ԿՈՒՒՆՈՒՄԻՆ. Բեռլին, 24 փետր. Կաւկասիոյ կուսակալ Տաշտուքոֆ–Բաթաթոֆ իշխանը կեդրոնական կառավարութենէն թոյլտուութիւն խնդրեց գիմնական հետազօտիչ մասիմն մը ղրկելու Թուսիոյ իշխանութեան ենթարկեալ Թիւրքմէններուն երկիրն և Թուրանի պարսկական նահանգին այն մասն որ սահմանակից է Թիւրքմէնաց երկրին։

* * *

ՄԻԱՑ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ. Ինչպես արդի Նախագահ Պ. Արթիւր, ապագայ Նախագահ Պ Բլիվլենտ ևս յայտարարած է թէ հարկ է նուազեցնել արծաթի դրամի կարգն, ապա թէ ոչ ապկոյն և արծաթին միջեւ համամասութիւնը բոլորովին խանգարելով դրամական ապագայ մը կրնայ ծագիլ։

Պ. Բլիվլենտ արդէն որոշած է իւր ապագայ Նախարարութեան գլխաւոր անդամները։

* * *

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ. Ռիւգերի գործակալութիւնը կը հեռագրէ Վիէննայէ թէ, «Կ. Պոլսէ տրուած լրոց նայելով, ռուս կառավարութիւնը կը խորհի օգուտ քաղել Եւրոպիոյ արդի վիճակէն, Բ. Դռնէն ինդրելով ինչ ինչ փոփոխութիւններ Դարդանէլի նաւարկութեան վերաբերեալ կանոնաց մէջ, և Օսմանեան կայսերական կառավարութեան ներկայացնելով նաեւ ուրիշ ինդիրներ տարբեր նիւթերու վրայ։

* * *

ԱՆԻՇԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ. Նախընթաց չաբթու մէջ երեւցաւ ի Պատրիա Պապ. Նիապի Անիչխանականաց և Ընկերվարականաց լրագրոյն առաջին թիւն։ Այս թերթը կը պահանջէ Ջնջել բանակ, նաև կրօնիզ պետութիւն, և կառավարական պաշտօնատարաց ինն տասնեակ տարի տասնեակ տարի անդամակցել, որպես զի այս միջոցիս իմայելի գումարներն յայտնեն Պետերնին հանրային չինուածոց եկամտից, և այսու գործ կարենայ սերտուիլ հաղարաւոր պարապ գործատրոց, որք յետին խեղճութեան մէջ կինան այժմ։

* * *

ՈՒՇԻՆԳՏՈՆ. Ուաշինկտոնի ազգային յիշատակարանին նուաստացուցիչ արդարութիւնը կատարեցաւ Աշխարհի մէջ ամսոյս 9/21ին։ Թուն բազմութիւն ներկայ էր։ Յիշատակարանն ունի 555 ոտք բարձրութիւն և 1,100,000 տոլար ծախքով չինուած է, որոյ 990,000 տոլարը տուած է կեդրոնական կառավարութիւնը։ Շէնք մ'է աշտարակի ձեւով, քանի մը մղոն հեռուէն տեսանելի, և գերազանց քան զկապիտոլն Հռոմայ։ Յիշատակարանին գագաթը կ'ելնուի ներքին սանդուխով մը կամ վերբահրաձով մը։

* * *

ՎԻԲԴՈՐ ՀԻՒԿՕ. Ցիւղերահռչակ բանաստեղծին ծննդեան 83ոէ տարեդարձը տօնուեցաւ փետր. 25ի երեկոյին հացկերոյթով մը, զոր տուին նորա բոլոր երկոց «Ազգային Տպագրութեան» հրատարակիչք, Բոնդինանդալ պանդոկին մէջ, ներկայութեամբ բազմաթիւ դրագիտաց ու խմբագրաց։ Վիքտոր Հիւկօ ևս ներկայ էր, և եռանդագին համակրանաց լուսեղէն ցոյցերով պատուեցաւ։ Հետեւեալ գիշերն ուսանողաց թափօր մը Աբբ. սը Թրիանֆէն գնաց Վիքտոր Հիւկոյի բնակարանն, և նոր սերնդեան ընծրհակարութիւնները մատոյց մեծանուն Վարպետին։

* * *

ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ. Անգլիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն փետր. 24ի նստին մէջ, Պ. Ճէյմս Պրայս հարցուց Սրատարին գործոց Նախարարութեան Թարհրդականներն թէ կրնայ նոր տեղեկութիւն մը տալ ժողովոյն վերաբերմամբ Մակեդոնիոյ կացութեան և այն դէպքերու որոց վրայ հրատարակութիւնք եղած են. և թէ Ե՞րբ ժողովոյն պիտի ներկայացուի Թրօթթըր հաղարապետին տեղեկագիրն այս նիւթոյ վրայ։

Սըր Ճ. Բաճնէլ ևս հարցուց թէ կառավարութիւնը Թուրքիոյ կողմէ յատուկ Պատուիրակի մ'ի Լոնտոն ներկայացութենէն օգուտ կ'ուզէ քաղել խօսելու համար Պերլինի Դաշնադրին 23ոէ յօդուածին վրայ, որով յայտնի է թէ տէղային ինքնօրէն վարչութիւնք պիտի հաստատուէին Թուրքիոյ եւրոպական գաւառաց մէջ, և կ'ուզէ՞ հասկրցնել թէ Անգլիոյ հետ բարեկամութիւնն աւելցնելու համար ո՛րչափ օգտակար է սոյն գաշնագրական տրամադրութեան գործադրութիւնը։

Լորտ Էմֆօլ Ցիչմօնդ պատասխանեց ապագ. «Վեհ. Թագուհւոյն Նախարարութիւնը պատրաստ կը գտանէ այս մասին ամէն յայտարարութիւն յետաձգել մինչեւ ցընդունելութիւն Թրօթթըր հաղարապետի տեղեկագրոյն, որ ճամբայ հանուած է արդէն։ Թուրքիոյ եւրոպական գաւառաց կացութեան նկատմամբ հարկ գաւառելիք բանակցութիւններն ազդեցիկ եղանակաւ մ'ի գործ պիտի դրուին, բայց նախարարութիւնն այժմէն չի կրնար որոշ խոստում մը տալ այդ բանակցութեանց ձեւոյն նկատմամբ։»

Ի պատասխան Սըր Ճանչէլի, Լորտ Ցիչմօնդ յայտնց թէ Թրօթթըր հաղարապետին տեղեկագիրը չատուով պիտի մատուցուի ժողովոյն նախարարութեան տալիք որոշումը կախում պիտի ունենայ մեծագոյն մասամբ յիշեալ տեղեկագրէն։ Գալով Բ. Դրան յատուկ Պատուիրակին հետ բանակցելու խնդրոյն, Ն. Վսեմութիւնն երկար ժամանակ չի մնար Անգլիա, և հաւանօրէն ա՛յ եւս հոն պիտի գտնուի երբ Նախարարութիւնն որոշէ խօսիլ Մակեդոնիոյ խնդրոյն վրայ։

—= 13 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒ ՎԻՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱԻԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

Գ. ԼՈՒՒԻ Լ.

ՈՒՍՏԻ՛ ԿՈՒԴԱՑ ԵՒ ՈՒՐ Կ'ԵՐԹԱՑ ԺԱՔ ԲԱԿԱՆԵԼ

Անչնար է նկարագրել Բանանէլի զարմանքն։ Եւաւէ ևսեւ նայեցաւ Լորտ Կլէնարվոնի, որ լուրջ էր միշտ, տիկին Կլէնաչի և Մարի Կրանթի, որոց դէմքն հառնակրաման ցաւակցութիւն մը կ'արտայայտէր, Ձոն Մանկլսի, որ կը ժպտէր, և Տաղարաւ պետին, որ քնաւ մտքի չէր ըներ. յետոյ ուսերը անկելով և ակռացը ճակտին վրայէն աչերուն վրայ իջուցնելով։

—Կատա՛կ, զոչեց։

Բայց նոյն միջոցին աչքը ղեկին անուայն հանդիպեցաւ, որոյ չորանակին վրայ սա երկու բառերը նշանակեալ էին.

ՏԸՆԳԱՆ
ԳԱԶՄԱԳԱՉ

—Տընդա՜ն, Տընդա՜ն, զոչեց յուսահատական ձայնիւ։

Ցետոյ դառնակին սանդուղքն վար վազելով իբր խելիք դիմեց։

Երբոր տարաբաղդն աներեւոյթ եղաւ, Տընդանի նաւորդներէն ոչ մին, և բաց առեալ հազարապետը, չկրցաւ պահել միւրը լրանալուն. ամէնն ալ ծիծաղիլ սկսան։ Մնալ երկու ուրի նոսի՛լ, կարելի է ըսենք. Լ. տիսիւրիի կառավարութիւնն՝ եթէ արժան կը համարի, և կա՛մ լիակատար վտահութեան նոր հաւատիք մը տալով։ — Վիճաբանութիւնը մի քանի օրեր տեւած է, և ուշադրութիւն դրաւած է Պ. Կոշընի ճառն, որով Ն. Գլոսսյ նախորդ դէսպանն, իբրեւ Անկախ Ազատական, պարսաւած է նախարարական աշխարհավարութեան սխալներն, և սա նշանաւոր յայտարարութիւնն բրած է թէ պարմանա՛ մը միայն կրնայ Սըր Ս. Նորթքոթի պարսաւանաց առաջարկին հակառակ քուէ տալ. այս է՝ երբ Նախարարութիւնը Պ. Կլատսթոնի արդի աշխարհավարութեան վրայ։

* * *

ԱՐԱԲԻԱ. Եւրոպական հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ Եէմէնի կուսակալ Էյյուպ փաշա Կ. Պոլսէ նոր զօրաց առաքումը ինդրել հարկ դատած է, Շէյխ–Իսմէն անուն Շէյխին ինչ ինչ չարժառիներ արգիլելու նպատակաւ։

ԶԱՆԶԻԲԱՐ. Զանզիպարի Սուլթանն անգլիացի ուղեւորի մը միջոցաւ հրատարակել տուած է Թայմսի մէջ թէ անկիմ է լրագրաց ոմանց այն լուրը թէ Զանզիպարի Սուլթանը գերմանական կառավարութենէն ինդրեր է հաստատել իւր հովանաւորութիւն ի վերայ Զանզիպարի։

* * *

ԻՏԱԼԻԱ. Արտարքին գործոց Նախարար Պ. Մ'անչինի յայտարարած է երեսփոխանաց թէ ինք իսկ պիտի ներկայանայ Բեռլին Նոյեմբերի 26ին Քոնկոյի Ընկերակցութեան դէմ ուղղուած առաջարկին վրայ։ Տէր, Տէրէ՞ն, Տէրէ՞ն յեղյեղելով անդադար։ Աւելի ճամրդ բան մը չէր կրնար դանել իւր բառարքին մէջ։ Կ'երթար, կուգար, չզենուին կայմերը կը դնէր, անեղր ծովուն համր հորիզոնը կը հարցաքննէր։ Վերջապէս դարձաւ եկաւ Լորտ Կլէնարվոնի քով։

—Եւ այս Տէրէ՞ն կ'երթա՞յ... ըսաւ։

—Ամերիկա, Պ. Բանանէլ։

—Եւ ճամբաորդէ՞ս։

—Ի Գանաբսիան։

—Շերմ, Շերմ, զոհեց տարաբախտ աչխարհագիրն։ Եւ Հնդկաստանի պաշտօ՞նս։ Բայց ի՞նչ պիտի ընեն դեղձանիկ յանձնարարին նախագահ Պ. Քամբրճիճ, Պ. տ'Ավ զաք, Պ. Բորթ տանկէր, և Պ. Վիլիէրս որ Սէյն-Մարթէ՞ն։ Ի՜նչ երեսով պիտի ներկայանամ ընկերութեան նիստերուն։

—Օ՜ն, պարո՛ն Բանանէլ, պատասխանեց Կլէնարվոն, մի՛ յուսահատիր։ Ամէն բան կրնայ կարդադրել։ միայն քիչ մ'աւշ պիտի ունաք, և այդ ալ այնչափ մեծ կարեւորութիւն մը չունի։ Եարու-Զանկայզ-Զու կրնայ միշտ սպասել ձեզ Թիպէթի լերանց մէջ։ Ինչ օրէն Մառէրտ պիտի հանդիպիք, հոն կրնաք նաեւ մը դանել որ զձեզ յետոյտա վերադարձնէ։

—Ընդհակառակ եմ, միլ'որտ, համակերպիլ պէտք է։ Բայց «աւասիկ սրատեսիր արկած մը» պիտի ըսեն, և այս ձախողանք ինձ միայն կը պատահին։ Եւ Սուէյցի մէջ վաքսած խոյնկը։

—Այդ Էյսի մասին կը յորդորեմ զձեզ որ առ այժմ մոռնաք զայն։

—Բայց, ըսաւ Բանանէլ, չզենուը վերջապէս գնենք յետոյ, այս Տընդան դուսա նաւ մ'է։

—Այ՛, պարան, պատասխանեց Ձոն Մանկլս, եւ վսեմափայլ Լորտ Կլէնարվոնին է։

—Որ կ'աղաչէ զձեզ ընդարձակաբար ընդունիլ–սիրտ հիւրընկալութիւն, ըսաւ Կլէնարվոն։

—Իբր ընդհակառակը, միլ'որտ, պատասխանեց Բանանէլ. սուտգիս երախտապարտ եմ ձեր ապիւր քաղաքավարութեան. բայց ներեցէք ինձ պարզ դիտողութիւն մ'ընել ձեզ։ Հնդկաստան դեղձիկ երկիր մ'է. հոն բաշտի անակնկալներ կ'ընծայէ ուզելուդ։ Այս տիկնոջը ալ տեսած չեն անշուշտ։ Ուսի, զնկապարն անուշ դարձ մը միայն տալով, Տընդան կրնայ նոյնչափ դիւրութեամբ դէպ ի Կոլոմպօ նաւարկել, քան ի Քոնսբրսեր։ Արդ, քանի որ ղօսական ուղեւորութիւն մ'է բոլոր...

Գալով չարժառիներն, որոնք ընդունելութեան Բանանէլի այս առաջարկ, թոյլ չտուին նմա չարաչահել։ ուսի լուց։

—Պարո՛ն Բանանէլ, ըսաւ յայնժամ տիկին Կլէնար, եթէ մեր այս ուղեւորութիւն պարզ դղօսանաց համար միայն լինէր, իսկոյն կը պատասխանէի ձեզ թէ Հնդկաստան երթալու ամէնս ի միասին, և Լորտ Կլէնարվան ալ չէր ընդդիմանար։ Բայց Տընդան բաթմանիոյ ծովեզերաց վրայ ընդած թեղձնաւաբեկութեանց պատճառաւ կ'երթայ, ուստի և չկրնար փոխել այսպիսի մարդասիրական նպատակ մը։ . . .

Բանի մը վայրկենի մէջ Ֆրանսացի ուղեւորը տեղեկացաւ իրաց վիճակին։ յուզեալ որութիւնը ըսեց չանճական սառնարքին մէջ չկրնար գրութիւններ դանուելու նախանձական դէպքը, Կրանթի նաւապետին պատմութիւնն և տիկին Կլէնարի տաղտիկ առաջարկը։

—Տիկի՛ն, ըսաւ, ներեցէք ինձ սքանչացնալ ձեր այդ ընթացքից վրայ, և սքանչացնալ առանց պատճառի։ Ձեր դրօսանաւը թող չարձանակէ իւր ուղին, և ես չեմ ներեր ինձ օր մ'իսկ յամենալ։

—Կը համձիք ուրեմն ընկերակցիլ մեր խուզարկութեանց, հարցուց տիկին Կլէնար։

—Անհնարին է, տիկի՛ն, պէտք է որ կատարեմ յանձն առած պաշտօնս։ Ձեր առաջին գաղարաժամն պիտի լինի՜...

—Ի Մատրա ուրեմն, ըսաւ Ձոն Մանկլս։

—Մատրա թող լինի. Լիսաբոնէն հարիւր ութսուն փարսախ միայն հեռի կը լինիմ, և անդ նաւս կ'սպասեմ։

—Յոյժ լաւ, պարո՛ն Բանանէլ, ձեր ուզածին պէս թող լինի. և ես իմ մասս ուրախ եմ որ կարող կը լինիմ քանի մ'օր հիւրընկալութիւն նուիրել ձեզ իմ չզենուած ժամերուն մէջ։ Պ'ըզձամ որ չատ չձանձրանաք առ մեր ընկերութեան մէջ։

—Օ՜, միլ'որտ, զոհեց դիտնականն, ես առաւել եւս ուրախ եմ, որ այսպիսի հանգստական կերպիւ տեսնելու եմ Ազորեան կղզիները։ Այսու հանդերձ յոյժ ծագրական է մարդու մը վիճակն, որ Հնդկաստան երթալու համար շոգենաւ կը նստի և Ամերիկա կ'երթայ։

Այս տխուր խորհրդածութեան հակառակ, Բանանէլ յանձն առաւ յամենալ մը, զոր չէր կրնար արդ ելուլ։ Ինքզինքի հանձնելի, զուարթ և մինչև իսկ անհոգ ցոյց տալ սկըսաւ։ իւր զուարթ արանութեամբը սեպագուց տիկիններն, այնպէս որ դեռ իրիկուն չեղած, աւանուն հետ բարեկամացած էր։ Իւր խնդրանաց, հոգեկաւոր գրութիւնն իրեն հաղորդուեցաւ, խնամով, երկարօրէն, մանրամասնաբար քննեց։ Ուրիշ որ և է մեկնութիւն հնարաւոր չերեւցաւ իրեն։ Մարի Կրանթ և եղբայրն աննման հանգամանք ազդեցին իրեն։ լաւ յոյսեր տուաւ անոնց։ Գէպքերը նախատեսելու եղանակն և Տընդանի համար գոչեական անվիճելի յայտութիւնը ժպիտ մը կորզեցին օրիորդէն։ Ձմարտաբար, երեք իւր պաշտօնը չէիներ, ինքն ալ Կրանթի նաւապետն որոնելու պիտի դիմէր։

Գալով տիկին Կլէնարի, երբոր Պ. Բանանէլ խնայեաց թէ Ուիլըմ Թրփնէլի ազգին էր, հիւսպանական ձայնարկութեանց պայթիւն մ'արձակեց։ Ձանձած էր զայն. ի՜նչ յանդուգն գիտնական մ'էր. ո՛րչափ նամականիներ փոխանակած էին միմեանց հետ՝ երբոր Ուիլըմ Թրփնէլ Թղթակից եղած էր զայն Պ. Մարթ–Պրէնոի։ Ի՜նչ հանդիպում, և ի՜նչ բերկրութիւն ուզերուիլ Ուիլըմ Թրփնէլի դաստր հետ։

Վերջապէս թպտուռեցութիւն խնդրեց համբուրելու ցտիկին Կլէնար։ Նա ալ համձեցաւ, թէ և քիչ մ'անպատեհ էր Թերեւս։

(Շարունակելի)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ
ՏՊԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳՐԱԽԱՂԱՑՈՒԹՅԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՊԱՀԱՆՋՈՎ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐԱԽԱՂԱՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՊԵՏՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՊԵՏՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՊԵՏՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՊԵՏ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԴԻՒՐԱՎԱՌ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԴԻՒՐԱՎԱՌ ԱՌ ՀԱՐՍՆԻՔ ՄԱՐՏԻ 18, 1885

ԼՕՆԴՕՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ
LONDON AND LANCASHIRE
ՀՐԱՇԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Ի ՓՈՂԱՅԻՆ
Վճարված կապիտալ 1,852,000 Ռեզերվ ևս
Տարեկան եկամուտ 274,153 »
ԳԼԽԱՒՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
Ա. ՊՈԼԼԱՐԴ
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՓՈՂԱՅԻՆ
Ղալաթիա, Հնչակեան խան 16–17
Գ. Ֆ. ՐՈՒՆԻ
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՍՄԻՐՆԱ
Ս. ՍԱՄՍՈՆԻ
Ա. Պօլլար, Դիտող

Ամենայն տեսակ ապահովութիւնք կը կատարուին ի վերոյիշեալ ընկերութեան գործակատարաց միջոցաւ, որոնք ունին ամենայն լիազօրութիւն ի կողմանէ ընկերութեան։ Ընկերութիւնս կը վճարէ ամենայն վնասներ որ պատահին ի Կ. Պոլիս, Սմիռնա, Պէյրութ, Ալեքսանդրիա, Պոմպէյ, Ատանա, Մերսին, Ադանա, Ալէպ, Պաղտատ, Պասրա, Պուշիր, Պանտըրմա, Պալըքէսիր, Պրուսա, Ադրիանուպոլիս, Սալոնիկ, Վոլոս, Սկուտարի, Ռոդոսթօ, Գալլիպոլի, Ռուսչուք, Վառնա, Ռուսաստանի, Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Աւստրիոյ, Իտալիոյ, Հունգարիոյ, Պելճիքայի, Հոլլանտայի, Ամերիկայի, Եգիպտոսի, Հնդկաստանի, Ճաւայի, Չինաստանի, Ճափոնի եւ ամենայն տեղեաց ուր ընկերութիւնք ունին գործակատարս։

ՀԱՅԿ ՊԱՐՈՆ
ՕՐԻՆԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԻ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԻ
ՀԱՅԿ ՊԱՐՈՆ
ՕՐԻՆԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԻ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԻ

ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՏՈՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐԻՒՐԱՆԴԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՏՈՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐԻՒՐԱՆԴԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՏՈՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐԻՒՐԱՆԴԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐ